

Kunstnik Priit Pärnast ilmub raamat

26. augustil 60. sünnipäeva tähistav Priit Pärn on tuntud kui filmitegija, kogu maailmas tunnustatud animaator. Tema tegevus kunstnikuna kipub jääma selle teenitud kuulsuse varju. Toomas Kalli koostatud ja Eesti Entsüklopeediakirjastuselt ilmuva "Pärnograafia" eesmärk ongi näidata Pärna nüüd juba rohkem kui 40 aastat kestnud muutumist joonistajana. Esimestest tagasihoidlikest karikatuurikatsetustest viimaste suurejooneliste söemaalinguteni välja.

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 8 24. august 2006

veerg

Vaimumaailma avarustesse

Tartu Ülikooli Kirjastuse eelkäija sünniajaks on arhivaalides märgitud aasta 1632 – just siis trükiti Tartu akadeemilises trükikojas esimene Eesti teadustrükis, kaheksaleheküljeline ülikooli disputatsioon.

Täna sel päeval ühendab TÜ Kirjastus endas eelkõige teaduspublikatsioonide kirjastamise, kuid ka nende trükkimise ja turustamise, olles aastase ligi 200 väljaande nimetusega suuruselt Eesti viies kirjastus. Kirjastame lisaks Tartu Ülikooli ligi 40 sariväljaandele ja doktoriväitekirjadele ka muid üksikväljaandeid, peamiselt haridus- ja teadusastutustele.

Sel kevadel käivitusid kaks uut sarja – "Maailmakirjanduse tõlkevaramu" ja "Kaasaegne mõte". Esimese avas inglise kirjanduse alusepanija Geoffrey Chauceri "Canterbury lood" (2006) ja teise professor Jüri Talveti essee "Sümbiootiline kultuur" (2005).

"Maailmakirjanduse tõlkevaramu" peamine eristav tunnus on akadeemilisus – nagu põlise Tartu Ülikooli väljaannetele sobiv. Kõik sarja teosed sisaldavad põhjalikke (sh miks mitte algupäraste uurimustena käsitletavaid) saate-esseid, kommentaare. Sihtpublik on kogu see osa eestlastest, olgu Eestis või välismaal, kes ei ole (veel) tuimaks jäänud kultuuri ja vaimu suhtes. Samas võiksid sarja raamatud saada esmajärguliseks õppelektüüriks nii ülikoolides kui ka gümnaasiumides.

Geoffrey Chauceri maailmakuulsat "Canterbury lood" tõlkis kadunud inglise filoloog Voldemar Viidemann, toimetas filoloog ja kirjanik Lauri Pilter, algupärase saatesõna kirjutas EHI kauaaegne külalisõppejõud inglase Arthur Kincaid.

Juba on ilmunud ka saate-esseedega kaks maailmadraama fundamentaalteost, Tirso de Molina "Sevilla pilkaja ja kivist külaline" ja Pedro Calderón de la Barca autosakramentaal "Suur maailmateater". 2007. aastal ootavad ilmumisejärke Goethe "Faust" Ants Orase tõlkes ja ameerika luule antoloogia ligemale 40 luuletajaga.

"Kaasaegse mõtte" eesmärgiks on eesti lugejani tuua värskeimat kultuuri-filosoofilist arutlust esseistlikus vormis. Sarja teine raamat oli kanada kirjaniku Antonio D'Alfonso "Etnilisuse kaitseks", mis põnevalt kontseptualiseerides arusaama rahvusest ja etnilisusest käsitleb Kanada keerulist kultuuriolu "kolmanda" vaatepunktist.

Vaiko Tigane
TÜ Kirjastus

Kuum suvi on jõudnud marjaaega. Ann Marveti kirjutatud ja Arne Adra fotodega "Väikese metsamarjaraamatu" võib minna metsa Eesti looduse rikkusi taasavastama. Foto: Arne Ader

Raamatuigatsusest võõrsil

"Mulle tundub, et võõrsil töötava või elava eestlase tavapärasel Eesti-igatsusel on peamiselt kahte sorti: need seonduvad kas lähedaste/kodu kaugelolekuga või toiduga," ütleb Eesti Brüsseli saatkonna diplomaat Kersti Eensaar-Rannu. "Eesti keele ja kultuuri või eestikeelse kirjanduse järele õhkamisi polegi eriti kuulnud – kuigi eks kodukoht ja toit ole üks suur kultuuri osa."

Kas arvestades Eesti kogukonna suurst Brüsselis on suur hulk eestikeelsete raamatute lugejaid/ostjaid Eestile kaduma läinud?

Usun, et Brüsselis pesitsevad inimesed käivad vähemalt korra aastas Eestis – mõned kuuldavasti iga nädal. Ja kas nad siis ongi kaduma läinud? Kes ostis raamatuid Eestis olles, need leiavad võimaluse ka nüüd.

Siiski tundub mulle, et paljud ei viitsi enam raamatuid lugeda. See pole muidugi mingi uudis, et suur lugemisharjumus on kuhugi ära kadunud.

Võib-olla on igapäevane elu nii ilus, et pole vajadust illusoorse maailma järele; või siis on sahmimist liiga palju ja pole piisavalt aega enesele.

Kas kaugelt tundub kodune kirjandus sama vägev ja võimas kui siin olles?

Kirjandus on osa kultuurist – viimase vägevust või nõrkust saab tegelikult hinnata vaid tagantjärele, kuigi miks see peaks üldse vajalik olema?

Huvitav on see, et näiteks Eesti Kirjanduse Teabekeskuse koduleht netis on vaid ingliskeelne. Ma arvan, et teabekeskuse info peaks olema ka eesti keeles...

Raamatupoeljalutades hakkab silma, et Eestis on kirjutajaid päris palju. Kes on vägev ja kes on võimas – no mine võta kinni. Veelgi raskem on vahet teha, kelle teos on vägev ja kelle oma mitte. Eks raamatut lugedes saab sellest ju aru, kas on kirjutatud sõnumi pärast või mingil muul põhjusel.

Milliseid emotsioone oled viimase aasta jooksul saatkonna tellitud Loomingut, Sirpi ja Loomingu Raamatukogu lugedes saanud?

Sirp on neist tõenäoliselt kõige päevakohasem, ikkagi kõrgema kultuuri uudiste leht. Kuigi peab tunnistama, et loen sealt valitud autoreid – sest ikka on inimesi, kes oskavad kirjutada ja teised, kes püüavad kirjutada, kuid ei

saavuta kunagi nauditavat ja klaari sõnaosavust.

Looming ja Loomingu Raamatukogu on viimasel aastal olnud minu lemmikumad öökapiraamatud.

Ent jälle – kui ma ei saaks neid üllitisi lugemiseks laenutada, siis ei oleks ka mingeid värskemaid tekste eestikeelsete autorite kirjutamistest. Internetis on nimetatutest vist ainsana Sirp – ja kogu lugu...

Millised raamatud puhkuselt kaasa võtsid ja mis leidmata jäid?

Enda arvates otsin raamatuid päris palju – vähemalt 20, osa neist antikvariaatidest ehk nii-öelda vanad raamatud uue hinnaga.

Mõned raamatud olid mul ka nimekirjas juba Eestisse sõites ja neist jäid ostmata vaid kaks – Jan Kausi "Tema", sest seda raamatut lihtsalt polnud, ja Leelo Tungla koostatud Ott Arderi luulekogu "Luule sünnib kus sünnib kui sünnib".

Viimasel nädalal olen lugenud Mihkel Ulmani "Nukkude teatrit". See on ilus raamat ja mõnus muinasjutt täiskasvanuteleigi.

Kristiina Raid

uudis

Ilmub ÕS 2006

Novembris ilmub Eesti Keele Instituudis valminud ÕS 2006.

See on "Eesti keele sõnaraamatu ÕS 1999" uuendatud väljaanne, kuhu märksõnadeks ja sõnariiklitesse on lisatud ligi 5000 sõna, täiendatud sõnaseletusi ja täpsustatud märgendeid. Sõnaraamatu tiraaži määramisel lähtub kirjastaja Eesti Keele Sihtasutus ettetellimiste arvust.

Apollo internetipoes maksab jälle VISA

Apollo internetikaupluses saab selle aasta juunist taas maksevahendina kasutada välismaa pankades välja antud VISA krediitkaarti. Nii on välismaal elavatel klientidel jälle mugav Apollo.ee-st osta.

2003. aastal peatati välismaiste VISA kaartide autoriseerimine, sest VISA International karmistas turvanõudeid.

Eesti pangad jõudsid alles nüüd vastavalt arendustööd tehtud. Vahepeal ajal said väliskliendid maksevahendina kasutada pangapäikannet või Mastercardi.

Sofi Oksasel uus raamat

Äsja ilmus eesti keeles uus raamat Sofi Oksaselt, kes sai tuntuks menuka debüütromaaniga "Stalini lehmad". Tema teine raamat "Baby Jane" räägib geikulatuurist ja paanikahäiretest.

Sofi Oksanen on kasvanud Soomes Jyväskylä, tema ema on eestlane ja isa soomlane. Praegu elab ta Helsingis vabakutselise kirjanikuna.

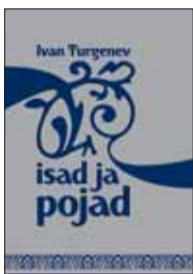
Loe lk 5.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit
© EKL 2006

ilmunud

Isad ja pojad
Ivan Turgenev
Vene keelest
tõlkinud
Marta Sillaots
ja Evi Puskar
240 lk
kõva köide

Üks suuremaid vene kirjanikke Ivan Turgenev (1818–1883) on kirjutanud nii romaane, jutustusi kui ka näidendeid. Tema stiili iseloomustab täpsus ja elegants, ta on ühtaegu venelik ja euroopalik. Ta sündis Venemaal, sai hariduse Peterburis ja Berliinis ning elas pikka aega Baden-Badenis ja hiljem Pariisis.

1862. aastal ilmunud romaani "Isad ja pojad" peetakse tema parimaks teoseks ning omal ajal tekitas see Venemaal palju vaidlusi ja proteste. Peale inimsuhete on ta kirjeldanud oma raamatut ka ideede konflikti, liberaalide ja radikaalsete demokraatide arusaamadest kokkupõrget.

Pesa punumas
Tony Parsons
Inglise keelest
tõlkinud
Lii Tõnismann
312 lk
kõva köide

Tuntud inglise kirjaniku romaani kirjeldatakse kolme paari elu. Paulo armastab Jessicat ja usub, et nende kooselu on täiuslik, kuid Jessica tunneb, et ilma lapsega ei ole ta õnnelik. Teine paar, Cat ja tema kaaslane, ei tötta lapsi saama, sest Cat on kasvatanud üles kaks nooremat õde ja naudib nüüd vabadust. Kuid kas naine leiab kunagi lapsi saamata elus tõelise õnne? Jessica ja Cati õde Megan läheb oma elukaaslasest lahku ja pärast üheõõsuhet juhuliku austraallasega avastab, et on rase. Kas ta peaks sünnitama siia maailma lapse, kelle isa ta ei armasta?

Enne raamatute kirjutamist oli Tony Parsons ülipopulaarne ja hinnatud muusikaajakirjanik. Tõelise tuntuuse tõi aga talle paljuski omaenda kogemustel põhinev romaan "Mees ja pois" (eesti keeles 2002, Varrak).

Must joon
Jean-Christophe Grangé
Prantsuse keelest tõlkinud
Pille Kruus
439 lk
kõva köide

"Must joon" on viimane romaan tänapäeva menuka prantsuse põnevuskirjaniku Jean-Christophe Grangé sulest. Varrakus on varem ilmunud tema romaanid "Huntide impeerium" ja "Purpurjõed".

Marc Dupeyrat on ühe Pariisi kõmulehe ajakirjanik. Tema värskeim lugu on sarimõrvari Jaques Reverdi juhtum, viimane tappis Kagu-Aasias mitu noort naist ja ootab nüüd Malaisias oma surmaotsust. Mees keeldub igasugustest ütlustest ja see on kõmu-reporter Dupeyrat'le suur väljakutse. Nii mõtlebki ta välja skeemi, kuidas mõrtsukaga ühendust võtta: teeskleb noort naist, kes kirjutab magistratööd mõrvarite psühholoogiast.

Uurimus inimesest

Kaisa Kaer

Ingliseelses kirjandusmaailmas oli 2004. aastal peaaegu kõikide huulil nimi David Mitchell ja tema romaan "Pilveatlas". Maineka Bookeri kirjanduspreemia suursoosikuks peetud teos jäi üllatuslikult alla Alan Hollinghursti romaanile *Line of Beauty*, kuid valiti loendamatu edetabelite tippu ja sai ka ohtralt veidi vähem tuntu autasusid. Ilma igasuguse kahtluseteta on tegemist teosega, mis on väärt kogu seda kõmu ja enamgi veel.

Teos kui astmikpüramiid

Raamatu ülesehitus on justkui astmikpüramiid – ta koosneb mitmest eri jutustusest, millest mõned katkevad lausa poolelt sõnal ja nendele järgneb ajas kaugemal toimuv, kuid eelmise jutuga nõrgalt seotud uus lugu, kuni kaugel tulevikus toimuv antiutoopia meie ees terviklikuna lahti rullub. Seejärel hakkavad astmed taas allapoole viima, kuni lõpetame teost alustanud looga. Lisaks nendele jõujoontele kubiseb kogu teos viidetest, mõjutustest, infokillukestest, assotsiatsioonidest, võimalikest lähtepunktidest. See raamat sisaldab nii paljut, et on raske selle kohta üldse midagi öelda.

Kuus lugu

Raamatus on kokku kuus eraldi lugu. Ameeriklasest notari Adam Ewingi päevik reisil üle Vaikse ookeani tegeleb tsivilisatsioonide eluvõime probleemistikuga Uus-Meremaal elavate põlisrahvaste näitel. 1920. aastatel toimuv lugu koosneb kirjadest, mida Belgiast saadab oma sõbrale Inglismaalt kohtutäiturite eest põgenenud noor muusik, kes mõllib end sekretäriks Zedelghemis erakuna elava inglasest helilooja juurde.

Põnevikus "Poolelud" uurib naine nimega Luisa Rey suurfirma musti tehinguid. Meie kaasajas hargnev koomiline lugu "Timothy Cavendishi koletud katsumused" räägib vanaladest ja ennastäis kirjastajast, kelle ühe raamatu ootamatu müügiedu pöördub kohutavaks õnnetuseks, mille eest tuleb plehku panna.

Intervjuu vormis tulevikunägemus kloonist nimega Sonmi ~ 451 leiab aset tulevikus kusagil Kagu-Aasias ja see maailm on kõle tehnoloogiline kõrb, kus on autode asemel fordid, kellade asemel rolexid ja inimesed näevad kurja vaeva, et hoida kontrolli all algsest orjadeks kavandatud, kuid nüüd iseteadvust omandavaid kloone. See on ühiskond, kus George Orwell ja Aldous Huxley esindavad kirjandusvoolu nimega optimism. Sonmi on omakorda saanud jumalusesarnaseks kujuks kuuendas jutustuses, mis leiab aset katastroofijärgses maailmas ja taas paigas, mida külastas Adam Ewing. Peategelase Zachry minajutustus pooleldi väljamõeldud keeles kirjeldab samuti jõhkrat maailma, kuid selles paistab ometi väike lootusekiir.

Italo Calvino mõju

Mitchell ise on öelnud, et teda mõjutas sügavalt tudengipõlves loetud Italo Calvino eksperimentaalne romaan, mille ingliskeelne pealkiri on *If on a*

David Mitchell.

Winter's Night a Traveler ("Kui talveõhtul rändaja"), kus mitmed narratiivid katkevad nii, et neid ei jätkatagi.

See teos viis ta mõttele, milline võiks romaan välja näha, kui asetada Calvino sarnase romaani lõppu peegel, nii et lood saaksid lõpu ümberpööratud järjestuses. Samuti paelus teda kokkupuude morioori rahvaga ja mõte sellest, et teadmisi on võimalik vahest kergemini unustada kui neid omandada.

Huumor ja uudishimu

Mitchelli huumor on poolkuiv ja muhe. Kas või see, kuidas enda meelest üliväärrikas Timothy Cavendish saab haledalt kere peale teismelistelt tüdrukutelt, kes on riides nagu "prostituut-Barbied", väärrib aplausi, samuti terakesed stiilis ta "poleks olnud kriitik, kui ta poleks jumaldanud teenimatut tähelepanu".

Samas on Mitchell raamatus tugevasti tuntav justkui mingi hellusega segatud uudishimu inimese kui sellise vastu. Mitchell sõnul on teda mõjutanud ka asjaolu, et ta on isaks saanud.

"Mul on vaja, et maailm veel poolteist sajandit olemas oleks, mitte ainult minu vanaduseni." Tekstiliseltsel niivõrd mitmekesise ja lopsaka teose puhul ei

saa loomulikult üle ega ümber tõlkest, mis on lihtsalt suurepärase.

Väljend "ta pole just kõige kibedam kõblas kuuri all" ja Zachry omapärane keel on vaid mõned näited sellest, kuidas Aet Varik on tabanud Mitchellit tooni ja vaheldusrikast õhustikku, säilitades samas autori unikaalse hääle.

Pilveatlas
David Mitchell
Inglise keelest
tõlkinud
Aet Varik
576 lk
kõva köide

ilmunud

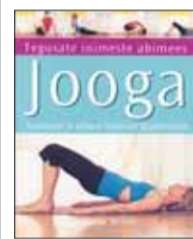
Akvaariumiomaniku käsiraamat
Gina Sandford
Inglise keelest
tõlkinud
Bertil Tüvi
256 lk
kõva köide

Vajalik ja praktiline käsiraamat igale akvaariumiomanikule.

- Spetsialisti nõuanded, kuidas valida sobiv akvaarium, kalad ja taimed ning muu akvaariumisse vajalik.

- Värvifotode ja üksikasjalike kirjeldustega tutvustatakse rohkem kui 180 kala.

- Kõik vajalikud teadmised koduse akvaariumi korrashoiuks – akvaariumi paigaldamisest toitmise, aretamise ja kalade tervise eest hoolitsemiseni.

Jooga
Tasakaalu ja selguse leidmine igapäevaelus
Stella Weller
Inglise keelest
tõlkinud
Pille Runtal
128 lk
pehme köide

See tegusate inimestele mõeldud käsiraamat tutvustab lihtsaid, ent tõhusaid joogaharjutusi. Isegi kui teil pole päevas aega rohkem kui viis minutit, leiate siit sobiva joogakava, mida võib mugandada vastavalt oma vajadustele. Joogaharjutused sobivad igas eas ja erineva võimekusega inimestele ning aitavad säilitada tervist ja elujõudu.

- Lihtsad ja turvalised soojendus- ja harjutused hommikuks, mis aitavad teil sujuvalt ärgata ja algavaks päevaks energiat koguda.

- Terve peatükk on pühendatud reisimisele. Antakse nõu, kuidas muuta reis meeldivaks kogemuseks ning vältida ärevust, vereringeprobleeme ja ajavaheväsimust, mis on sagedastele lennureisijatele vägagi tuttavad.

- Peatükk "Jooga töö juures" sisaldab nõuandeid, kuidas ennetada seljavalu, kaelavalu, silmade ülepinget ja randmekanalisisündroomi.

- Peatükk "Puhkus ja lõõgastumine" pakub harjutusi, mis aitavad teil pärast päevatööd pingest vabaneda.

Toataimed
Paul Williams
Tõlkinud
Piia Kärssin
192 lk
kõva köide

Värvifotodega illustreeritud taime- ja raamatust leiate te kasulikku infot ja häid nõuandeid.

- Kui otsite kindla omadusega või kindlates tingimustes kasvatatavat taime, pöörduge inspiratsiooni hankimiseks raamatus oleva taimekataloogi poole.

- Raamatus on kirjeldused ja pildid 150 taime kohta. Iga taime juures saate korraliku ülevaate selle kohta, millist valgust taim vajab ja milline on talle sobivaim temperatuur.

- Fotod ja kirjeldused kahjuritest ja haigustest aitavad teil taime tabanud probleemi kindlaks teha, juuresolevad nõuanded näitavad, mida sellega ette võtta.

Kõneldes meiega ja meile

Toomas Kiho

Akadeemia peatoimetaja

Kirjastus Varrak on Eesti lugeja lauale toonud ühe hõrgu pala: Toomas Hendrik Ilvese raamatu pealkirjaga "Eesti jõudmine". See 264-leheküljeline teos – Kalle Toompeere kaunis kujunduses – koondab valimiku Toomas Hendrik Ilvese kõnesid ja kirjutisi aastaist 1986–2006. Niisiis on tegu autoriraamatuga: siin ei kõnelda mitte Toomas Hendrik Ilvesest, vaid Toomas Hendrik Ilves kõneleb ja kirjutab ise. Kõneleb meiega ja kirjutab meile, kes me võtame vaevaks temaga kaasa mõelda. Selles mõttes erineb see nendest poliitikaanlikest esindusteostest, mis on nimeliselt mõnele poliitikule keskendatud, mis just sellest personist ja tema üllatest tegudest jutustavad ning kus portreeritav ise sõna ei saa. Nood teosed kvalifitseeruvad ennekõike valimisreklaamiks, üldisemalt – vastava erakonna või poliitiku mainekujunduseks.

Poliitikast ja vaimuelust

Ent Ilvese raamat erineb ka nendest teostest, kus poliitikut ise oma karjääri sõlmpunktidele tagasi vaatavad ja tihti sadadel lehekülgedel (vahe)kokkuvõtteid teevad. Siin pole tegu memuaristikaga, vaid hõlmatud on pika aja jooksul valminud tekstid üldjoontes sellistena, nagu nad kirjutatud on. Kusjuures rõhk pole mitte poliitpragmatilistel tekstidel – näiteks välisministriaia ettekannetel Eesti välispoliitika põhisuundadest ega erakondlikel kongressietekannetel vms, vaid esseistlikul mõttel.

Lugeja võiks seda võtta kaunitlemise või epateerimisena – poliitikult oodataks ikkagi eeskätt praktilisi seisukohti – maksusüsteemi, sotsiaalkindlustuse, tööhõive jms kohta, ning esseistika jäägu intellektuaalide pärusmaaks! Ilves kummutab sellise seisukoha kategooriliselt, kuulutades juba sissejuhatuses: "Vaimuelu ja poliitika pole Eestis just ülemäära palju ühendamist leidnud, pigem kipub ikka olema nii, et kui tahad intellektuaalses maailmas midagi ära teha, siis tuleb poliitikat eemale ja seega end "puhtana" hoida, hoiak, mida lisaks akadeemilistele vandlitornidele näeme ka diplomaatias ja kultuurielus laiemalt. [...] See pole kindlasti viljakas tee. Vastupidi, poliitika ja vaimse tegevuse sünteesile Lääne demokraatia rajanebki."

Tundub, et just selle seisukoha kaitsmises seisnebki selle raamatu peamine mõte.

Eesti mõttelugu

Ometi varitseb sedagi raamatut oht raamatuärides maanduda poliitilise memuaristika ja klientsteoste riiulile. Eriti muidugi arvestades raamatu ilmumise aega, mis langeb aktiivsesse presidendivalimise kampaaniasse. Mõneti toetab seda ka raamatu tagakaanel leiduv kiidusõnade bukett, kus autorit ülistavad tuntud tegelased, alates Jüri Luigest kuni Zbigniew Brzezinski ja Carl Bildtini.

Agaku seekordsed presidendivalimised lõpevad juba lähiajal, vabaneb ka Ilvese "Eesti jõudmine" sellest kampaaniapainest ning lugejad saavad jääda raamatu sisuliste väärtustega oma-

Toomas Hendrik Ilves koos president Lennart Meriga Euroopa pargi rajamise päeval 2. mail 2004 Ärmal. Foto: Elmo Riig/Scanpix

vahele. Ja see on hea, sest see raamat sisaldab kindlasti ka midagi sellist, mis kuulub Eesti mõttelukku. Siit leiab mõnedki meie mõtteviisi kujunemise nüüdiotsad, sest Ilvese tekstid esitavad teatud võrgustiku, kuidas oleme hakanud mõtlema nii, nagu me seda tänapäeva Eestis teeme. (Võtkem näiteks meie välis- ja kaitsepoliitiline diskursus, Eesti kuulumine EL-i ja NATO-sse.)

Visionääri pilk

"Eesti jõudmine" on ühe visionääri pilk Eestile ja Euroopale. Aga see on ühtaegu ka pilk maailmast Eestisse ja Eestist maailma. Raamatust, eriti illustatsioonidest ning kohamäärangust "Ärma" õhkub aga mulki, õhkub kojujõudmist. Niisiis võib seda pidada ka ühe tubli mulgi vaateks maailma asjadele. See on modernne mulgi arhetüüp...

Vastupidiselt vastilmunud raamatule ei vaja autor ise ületutvustamist. Pole kahtlust, et Toomas Hendrik Ilves on koloriitne isiksus, inimene, kellega kohtumist ei unustata. Ja sellisena on tegu muidugi hea poliitikuga, eriti tuleb see kasuks välispoliitilises lävimises. Kui suurtel rahvusvahelistel kogunemistel kohatakse korraga kümneid ja kümneid uusi vippe, ja järgmistel kohtumistel on kohal juba uued tähtsad näod – kes igauks oma kodumaal võib ka kui tahes kange mees olla –, siis on võimalik vaid vähestel esile tõusta. Eesti õnneks on Toomas Hendrik Ilves selline.

Vähem kui Toomas Hendrik Ilvese isikut teatakse tema kirjutisi, tekstide, tema mõteloome. Osalt on see

tingitud nende tekstide ilmumise väikesetiraažilistes väljaannetes ning nende laialipillatusest eri ajakirjade ja ajalehtede vahel, osalt sellest, et tekstid on ilmunud väljaspool Eestit või mõni kõne on varem hoopiski ilmunud. Kogumik, mis need tekstid ühiste kaante vahele koondab, seda lünka kiiduväärselt täidabki.

Tähelepanuväärne keelekasutus

Lisaks sisuliste kriteeriumidele on Toomas Hendrik Ilvese tekstide puhul üheks tähelepanuväärseks nüansiks ka tema keelekasutus. Ilves kasutab teadlikult mõndki nooreestilikku sõna või vormi, näiteks ta armastab maks-vormi (selgitamaks pro et selgitada) ning väldib pikka tud-kesksõna (kirjutet pro kirjutatud). Mingil juhul aga ei saa tema stiil ja vorm tema sisuselguse üle võitu, ja seda tuleb pidada vooruseks. Teisalt viitab omapäraste keelendite kasutamine stambivabadusele ja lisab koloriiti.

Aga võib-olla on kogumiku mõistmise võti peidetud hoopis motosse, Marcus Aureliuse tsitaadisse. Jah, nii see ongi...

Eesti jõudmine

Toomas Hendrik Ilves
264 lk
pehme köide

ilmunud

Selle ilma väetid

S. Vititski
Vene keelest tõlkinud Margus Leemets
262 lk
kõva köide

S. Vititski varjunime kasutava Boriss Strugatski romaani tegevus toimub Venemaa tänapäevas ja selles on kirjeldatud paljusid seda iseloomustavaid nähtusi: maffiat, korrumppeerunud valimisi, "uusvenelasi". Need jäävad aga siiski rohkem taustaks ja tähelepanu koondub ühe tegelasega seonduvatele probleemidele, mis tulenevad tema võimest näha tulevikku ning isegi mitut võimalikku tulevikuvõrsiooni.

Raamatus on olemas kõik see, mille tõttu vendade Strugatskite teoseid on alati hinnatud, ideede kokkupõrge ja "neetud" küsimused: kas meil on õigust sekkuda teiste asjadesse, isegi kui me teeme seda õilsa eesmärgi nimel, kus on piir omakasu ja üllaste püüdluste vahel ning milles seisneb isiksuse jõud ja jõuetus ajaloos.

Sõjalised prohmakad

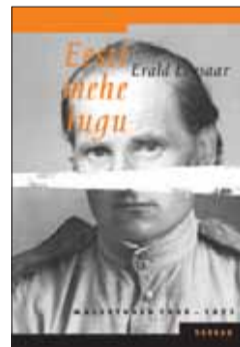
Miks ja kuidas on lahinguväljal lüüa saanud
Saul David
Inglise keelest tõlkinud Marek Laane
342 lk
kõva köide

Sõjaajaloolase Saul Davidi teos kirjeldab elavalt mitmeid ränki sõjalisi prohmakaid, mida on osatud korda saata pärast Kristuse sündi, ja analüüsib psühholoogilisi ning taktikalisi tegureid, mis aitavad mõista, miks asjad just nii läksid. Mõned sündmused on laialdaselt tuntud, mõned üsna vähe. Kuid kõigil on midagi ühist: neid oleks saanud vältida.

Raamat käsitleb järgmisi suuremaid teemasid:

- Väejuhid, kes asjatundmatuse ja kogenematus tõttu põhjustasid ränki kannatusi oma meestele.
- Sõjalised operatsioonid, mis olidki määratud läbi kukkuma, sest nende planeerimisel ja luureandmete hankimisel või töötlemisel oli tehtud katastroofilisi vigu.
- Poliitike sekkumine, mis on toonud kaasa arvukalt fiaskosid.
- Katastroofid, mille taga seisab vastase saatuslik alahindamine.
- Lahingud, mis on kaotatud tavaliste sõdurite tegutsemisvõime tõttu.

Olnu elab mälestustes

Eesti mehe lugu

Evald Loosaar
502 lk
kõva köide

Eesti okupeerimise järel 1940. aastal üritasid uued võimukandjad kiireimas korras hävitada rahva ajaloolist mälu. Georg Orwelli teose "1984" kohaselt oli totalitaarse süsteemi eesmärgiks absoluutse kontrolli saavutamine mineviku üle, tagamaks selle kaudu endale võim nii olevikus kui tulevikus. Eestlastelt taheti võtta mälestus kunagisest vabadusest ning võitlusest selle eest.

Hämmastaval kombel ei saanud sedalaadi pingutusi aga edu. Rahvas hoidis oma ajaloost instinktiivselt kinni. Igasuguse loogikaga vastuollu minnes peideti Vabadussõja monumente, teades, et tabamise korral ootab peitjat 25 + 5 Siberi surmalaaagrites, säilitati Eesti ajalugu käsitlevaid raamatuid ja sümboloid. Tagantjärele vaadates võib vaid imetlust tunda Eesti ajal üles kasvanud põlvkonna missioonitunde ja ettenägelikkuse üle. Sest kaitstes Eesti ajalugu, kaitsti sellega tegelikult Eesti võimalust uuesti tõusta ning oma õiguste eest võitluse astuda.

Selle võitluse osaks on ka süngeimatel Nõukogude okupatsiooni aastatel kirja pandud käsikirjalised mälestused. Üheks esimeseks 1988. aastal Muinsuskaitse Seltsi jõudnud mälestusteoseks oli Evald Loosaare "Mälestused". Kuus tavalist nõukogudeaegset kaustikut, tihedalt täidetud korralikus, otse koolilapselikult kaunis käekirjas ridadega.

Rõhutatult objektiivne lähenemisviis muudab Loosaare mälestused ühtaegu usaldusväärseks ja põnevaiks. Seda enam, et saatus paiskas mälestuste autorit rahvakeeli öeldes läbi paksu ja vedela. Ta näeb Punaarmee sissemarssi Eestisse 1940. aastal, ebaseaduslikke valimisi sama aasta juulis, elab üle maareformi ning Eesti majanduse hävitamise, 1941. aasta küüditamise, rinde ülemineku ja punase terrori 1941. aastal, astub Omakaitse ning osaleb haarangutes, näeb lähedalt natslikku terrorit, töötab oma talus Saksa okupatsiooni ajal, mobiliseeritakse 1944. aastal Saksa sõjaväkke ja põgeneb sealt, mobiliseeritakse Punaarmeele ja saab Sõrve sääre lahingutes haavata, teenib tööpataljonis, püüab kodutalu hävingust päästa, näeb metsavendade lootusetut võitlust ja uut terrorit, töötab kolhoosis, arreteeritakse ja istub pikemat aega vangis ning viibib asumisel, pöördub tagasi kodumaale ja alustab kõike taas otsast peale.

Nagu näha, oli mälestuste näol tegemist tõelise elutööga, mille kirjapanek kestis vaheaegade mitmeid aastaid. Meenutades mälestuste alustamisaja õhustikku ning meeolusid, ei jää üle muud, kui veel kord imetleda Evald Loosaare julgust. Ka 1987. aastal poleks sedalaadi mälestuste ilmsikstulekul autoril pead silutatud, 1973. aastal oleks aga nende autorit üsna kindlalt võinud ähvardada vangla.

Mart Laar
raamatu toimetaja

Emakeel ja õigekeelsus

Silva Tomingas

Ikka ja jälle kuuleme kurtmist, et eestlased ei suhtu oma emakeelse piisava austusega, õigekirjareeglitele lüüakse käega ja ajakirjanduski kubiseb kirjavigadest.

Pedagoogikadoktor professor Aavo Valmis, milline on olukord teie hinnangul?

Siin on tegu kahe eri asjaga. Ühel juhul räägime suhtumisest emakeele õppimise, teisel aga suhtumisest emakeelsele. Huvi emakeele õppimise vastu on meil ikka väike olnud. 1930. aastate lõpul keskkooliõpilaste hulgas tehtud küsitluse põhjal oli emakeel pingereas viimasel kohal, 1980. aastate algul jagas ta viimast ja eelviimast kohta. Ilmselt on selle põhjuseks asjaolud, mis ei tulene niivõrd didaktilistest, vaid mingitest muudest teguritest. Arvata võib, et emakeelsesse endasse ei suhtuta sugugi nii ükskõikselt. Meie ratsionaalses ühiskonnas peetakse olulisemaks võõrkeelte õppimist, sest nende oskus tagab suhtluse välismaaga.

Emakeel etendab isiksuse kujunemisel olulist osa. Lapse intellektuaalne ja emotsionaalne areng toimub suuresti emakeele õppimise alusel. Need, kes on tugevad emakeeles, õpivad kergemini ära ka teised keeled. Hea emakeeleoskus aitab inimesel elus paremini edasi jõuda, hea keeleoskaja suudab end arusaadavaks teha ja kaasinimesi mõjustada, isenda ja teiste ühiskonnaliikmetega hästi toime tulla. See on tänapäeva pingelises konkrentsis läbilõõmiseks eriti vajalik. Seega on korrektse, stiililt mitmekesise ja paindliku emakeeleoskuse omandamine kooliõpetuse tähtsamaid eesmärgi. Küllap on see ka üks põhjus, miks TEA Kirjastus on hakanud välja andma õigekeelsuskäsiraamatuid ja sõnastikke.

Nüüd küsimuse teisest poolest: kuidas suhtume oma emakeelsesse? Usun, et enamik eestlasi suhtub emakeelsesse austusega. Kuulub ju meiegi emakeel arenenud kultuurkeelte hulka.

Teie "Õigekeelsuse käsiraamatust" on aastate jooksul ilmunud palju

"Eesti keele tuleviku suhtes võime olla siiski optimistid, sest eestlaste visadus ja rahvustunne aitavad emakeelel edasi elada," nendib professor Aavo Valmis.

trükke ja selle kogutiraaz küünib juba 20 000ni. Kes on need kümned tuhanded kasutajad ja õigekeelsushuvilised? Ja kas see viitab asjaolule, et eestlaste huvi ilusa ja õige emakeele vastu on suur?

"Õigekeelsuse käsiraamat" on mõeldud õppevahendiks põhi- ja keskkooliõpilastele, üliõpilastele, ajakirjanikele, juristidele jt keelehuvilistele – kõigile neile, kelle õppe- ja kutsetöös on olu-

line vallata eesti keelt korrektselt. Üldine huvi meie õigekeelsuse vastu näikse viimasel ajal suurenevat. Keskkooliõpilaste puhul toimib ka soov saada riigeksami rohkem punkte. Olen korduvalt kogenud uut kvaliteeti ka laiemale üldsusele määratud loengutel-seminaridel, millest on osa võtnud mitmesuguste eluvaldkondade töötajad.

Tänavu ilmub "Õigekeelsuse käsiraamat ja sõnastik", milles on teie käsiraamatuga ühiste kaante vahel "Eesti keele raskete sõnade sõnaraamat". Mida selline kahe erineva teatmeteose koostamine kasutajale annab?

"Õigekeelsuse käsiraamat ja sõnastik" on didaktiliselt otstarbekas väljaanne. Teatavasti on Eesti Keele Instituudi väljaanded enamasti akadeemilised. TEA Kirjastuse käsiraamatute ja sõnastike koostamisel on lähtutud meetodilistest vajadustest, põhi- ja keskkooli õppekavade teemadest, veakriitilistest keelenditest jms. Peamine on neis käsitluse lihtsus, arusaadavus ja rakendatavus.

Emakeeleõppe eesmärk on keele korrektne valdamine nii kõnes kui ka kirjas. Selle saavutamiseks peame tundma keele struktuuri. Keele õppimisel tuleb arvestada teadlikkuse põhimõtet, õppija peab oskama keelereegleid rakendada. Harjutamise teel kujuneb automaatne oskus tarvitada korrektselt emakeelt. Hiljem keelt kasutades ei mõtle me teooriale ega tarvitse keelereegleid enam mäletadagi. Loomulikult võime kahtluse korral käsiraamatu abil oma teadmisi värskendada. Kui loobuksime teooriast ja õpiksime keelt peamiselt praktiliste harjutuste varal, siis kujunekse mehaaniline vilumus, mis kaoks üsna kiiresti, intellektuaalne vilumus aga toimib pikka aega.

Töötades "Õigekeelsuse käsiraamatu ja sõnastikuga", tutvub õppur kõigepealt teoreetiliste küsimustega, omandab teadmiste süsteemi. Sellele järgneb materjali kinnistamine keelenditega, mida sageli kasutatakse ning mille puhul on tihti eksimusi. Kui mingi keelendi tarvitamisel tekib küsimusi, saame konkreetse vastuse sõnastikust, põhjenduse ja selgituse leiame käsiraamatu osast.

Teie olete aastakümneid ette valmistanud tulevase emakeeleõpetajaid ning pidanud hoolt ilusa ja puhta emakeele eest. Kas meie emakeel peab kõigile mõjudele vastu ja kestab kaunina ka tulevikus?

Arvan, et meie emakeel püsib veel väga pikka aega. Tema ilu ja puhtuse eest hoolitsevad filoloogid, emakeeleõpe-

tajad, kõik need, kellele on tähtis meie keele tulevik.

Kahjuks võib kogeda sedagi, et mõni ajakirjanik teeb meie emakeelele karuteene, risustades seda võõrkeelsete väljenditega, mis oma tähenduse poolest konteksti ei sobi. Eriti kurb on, kui nii talitab näiteks telesaatejuht, sest selline rikutud keelepruuk võib olla nakkav. Et meie emakeel säiliks puhta ja ilusana, peame seda väärmõjude eest kaitsma.

Teatavasti on väikerahvaste filoloogiline potents väiksem kui suurte rahvaste oma. Eesti keele struktuur on aga üsna keeruline, tegijaid – keeleteadlasi, pedagooge, toimetajaid – kipub väheks jääma. Seda tänuväärsem on TEA Kirjastuse töö käsiraamatute ja sõnastike väljaandmisel. Märkimisväärne on meie emakeele tuleviku kindlustamisel Eesti Keele Instituudi osa, eriti hinnatav on eestikeelse terminoloogia loomine, mis tagab meie keele funktsioneerimise teaduskeelena.

Eesti keele tuleviku suhtes võime olla siiski optimistid, sest eestlaste visadus ja rahvustunne aitavad emakeelel edasi elada. Püüame teha kõik selleks, et eesti keel negatiivsetele mõjudele vastu peaks ja tulevikuski kaunina kehtaks.

Kas TEAte?

Milline uus TEA sõnaraamatusari on värvitrukis, piltsõnastikuga ja koos CD-ROMiga? Vihje: sari hakkas ilmuma kevadel ja seni on trükist tulnud kolm sõnaraamatut.

Vastused saatke TEA Kirjastusse meili teel info@tea.ee või aadressil 10118 Tallinn, Liivalaia 28. Õigesti vastanute vahel loositakse 4. septembril välja kolm Berlitz keeleõppekomplekti iseõppijale, võitjad saavad valida inglise ja itaalia keele vahel.

Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

Õige vastus "Kas TEAte?" juunikuu küsimusele: maailma müüduim reisijuhtide sari on Berlitz'i reisijuhid.

ilmunud

TEA rahvasõnaraamat. Inglise-eesti

608 lk

kõva köide

Missugune sõnaraamat annaks kasutajale kõik vastused ning mida kasutades ei peaks enam teisi sõnaraamatuid kõrvale võtma? TEA Kirjastuse rahvasõnastike sari on sellistele püüdlustele teesillutajaks.

Inglise-eesti rahvasõnaraamat sisaldabki kõike, mida tavakasutaja sellest otsib: hea valiku kasutatavimast sõnadest, nende põhitähenduse, olulisimad grammatilised vormid, kasutusnäited ning vaeohtlike sõnade juures kommentaarid.

TEA rahvasõnaraamatute sarjas ilmuvad tänavu ka võõrsõnade, prantsuse-eesti, saksa-eesti ja vene-eesti köide.

Itaalia keele kursus iseõppijale

Algajale ja taasalustajale

Õppekomplekt:

168 lk

pehme köide

3 CD-d

"Benvenuti!" hüüab reibas itaallanna hää esimese CD alguses. Sama ehtitaallaslik emotsionaalsus särab vastu ka õpiku lehekülgedelt. Nii juhitakse

keeleõppija läbi kõigi olulisemate igapäevateemade, need on tervitamine ja tutvumine, töö ja amet, pere ja sõbrad, restoran ja kauplus, teejuhised ja kellajad, rutiin ja harrastused.

Berlitz'i meetodika keskendus juba enam kui sajand tagasi sellele, mida rõhutatakse tänapäevases keeleõppes – suhtlemisele.

Berlitz'i itaalia keele õppekomplekt, nagu selle sarja teisedki õppekomplektid, pakub kõige rohkem just kuulamis- ja – mis kõige olulisem – rääkimisülesandeid. Keelehuvi abistavad CD-l olevad eestikeelsed vahetektid ja õpiku juhised. Peatükkide teemad on ühesuguse ülesehitusega, sisaldades uut sõnavara, harjutusi ning lühikest grammatika- ja hääldusreeglite seletust.

Lisaks tutvustatakse Itaalia ajalugu, kultuuri ja kombeid ning antakse näpunäiteid, kuidas tõhusamalt õppida.

Europa menüüd

Vestmik & sõnastik

12-keelne reisijuht

kulinaarseteks rännakuteks

läbi Euroopa

304 lk

pehme köide

Euroopa menüüde vestmikku ja sõnastikku on kogutud mitmekesine sõnavara ja valik väljendeid 12 võõrkeeles, millega reisida armastav inimene para-

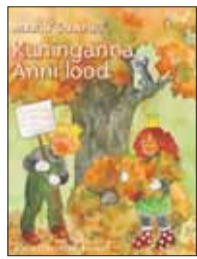
tamatult kokku puutub, kui ta soovib leida meeldivat söögikohta ja tellida suupärast toitu ja jooki.

Vestmiku tõlkijad ja toimetajad on andnud parima, et menüüsõnastiku märksõnad ja selgitused aitaksid kasutajal ka kõige keerukamat menüüd käes hoides tunda end turvaliselt ja nautida Euroopa toidukultuuri suurepäraseid saavutusi.

Värvidega eristatud lehekülgedelt leiab reisivõimeline väikse hispaania-, hollandi-, inglise-, itaalia-, poola-, portugali-, prantsuse-, rootsi-, saksa-, soome-, tšehhi- ja venekeelse vestmiku ja menüüsõnastiku. Iga keele väljendite juures on lihtsustatud kirja pandud hääldus.

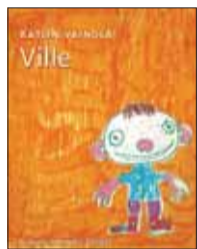
Lisatud on kasulikke teavet iga maa tootumistavade, söögikohtade, lemmikroogade ja toiduvalmistamisviiside kohta ning ei puudu vihjed ka jootraha maksmise ja kultuurierinevuste kohta.

ilmunud

Kuninganna Anni lood

Marju Öunpuu
Joonistanud
Kadri Ilves
88 lk
kõva köide
"Minu esimene raamat"

Kuninganna Annil on tähtis amet. Tema tööpäev näeb välja selline: hommikul läheb ta troonile ja õhtul tuleb troonilt ära. Vahepeal käib ta söömas ja kempus. Annil on väike kuningriik. Tal on 125 alamat, need elavad ta peas. Mõnikord teevad nad kõik korruga lärmi. Siis karjub kuninganna: "Vait!" ja kõik on vait, sest kuninganna sõna on seaduseks. Teinekord küsivad alamad temalt nõu. Selle peale ütleb kuninganna: "Minu asi pole mõelda, vaid valitsema." Siis on alamad jälle vait.

Ville

Kätlin Vainola
Joonistanud
Kaspar Jancis
200 lk
kõva köide
"Minu esimene raamat"

Ville elab koos vanaemaga. Aga ta ei ole selle üle üldse kurb. Ville käib koos vanaemaga kaudu kurbuse osturallil, teeb Janariga telefonipulli, sööb ennast sünnipäeval kartulikrõpsuks, õpetab koera rääkima ja võtab ette palju muud põnevat.

Paksude naiste klubi

Hilary Gardener,
Andrea
Bettridge, Sarah
Groves, Annette
Jones, Lyndsey
Lawrence
Tõlkinud
Helen Urbanik
196 lk
pehme köide

Raamatu peategelased ja autorid kodusid perekooli tundides ning said headeks sõpradeks. Selles raamatus on nende ühised kogemused esmakordselt rasedusest. Midagi pole välja jätud, seega peab valmis olema nende emotsioonideks, hormoonideks ja kehamuutusteks – vahel naljakateks, vahel kohutavateks.

Kuidas tulid nad toime rasedusarvide, paisuvate rindade, hügelkõhtude ja esiletükkivate nabadega? Millal hakkasid nad end esimest korda emana tundma?

Eduka suhte 100 lihtsat saladust

David Niven
240 lk
kõva köide

Me kõik tahame, et kõik meie suhted oleksid õnnelikud. Mida lähedasem suhe, seda suuremast õnnest unistame.

Ja kuigi paljud teadlased on suure osa oma elust pühendanud suhete uurimisele, on tulemused raskesti kättesaadavad, sest need ilmuvad keerulises terminoloogias väljaannetes, mida loevad ainult teised teadlased.

Mis jääb lihtinimesele üle?

Küsida nõu sõpradelt...

Eesti juurtega soome kirjanik Sofi Oksanen. Foto: Priit Palomets

Sofi teine tulemine

Tauno Vahter

Romaani "Stalini lehmad" autoril Sofi Oksasel on eesti keeles ilmunud teine raamat, "Baby Jane". Seekord on märksõnad paanikahäire ja geikultuur.

Kas kannatasid ka "teise raamatu" sündroomi all, oli seda raskem kirjutada kui esimest, "Stalini lehma"?

"Baby Jane" ei ole tüüpiline teine raamat, sest alustasin sellega juba paar aastat enne "Stalini lehmade" kirjutamist. Tõsi küll, siis oli tekst näidendi vormis. Pärast "Stalini lehma" võtsin selle teksti uuesti ja kirjutasin valmis – seekord juba proosana.

Kas "Stalini lehmade" kõmu on veel õhus või nüüdseks kadunud?

Lugejad kirjutavad endiselt ja see on Soome raamatukogudes üks laenuatutuid raamatuid. Kirjutatakse ka Eestist ja tagasiside on positiivne. 2007. aastal ilmub raamat rootsi keeles, seejärel taani ja norra keeles. Pärast esimest raamatut ilmub samades keeltes ka "Baby Jane".

"Stalini lehmadel" ja "Baby Jane'il" on osalt sarnane ülesehitus, eriti haiguse teema. Mida pead "Baby Jane'i" tähtsamateks teemadeks, millele soovid tähelepanu tõmmata?

Paanikahäireid ja söömishäireid on hakatud diagnoosima alles viimastel aastakümnetel, ehkki tegelikult on need eksisteerinud juba ammustest aegadest. Terminitega kuuluvad need moodsa medikaliseerunud ühiskonna juurde, mille oht on see, et iga häda jaoks otsitakse erinevat tabletipurki. Tabletid aga ei ravi haigust, vaid selle

sümptomeid. Soomes läheb praegu asi paremuse poole, aga 1990ndatel oli tabletipalavik kõrgpunktis. Kui müügilgi tulid kolmanda põlvkonna antidepressandid, peeti neid lahenduseks kõigile haigustele ning muule ravile ei pööratud enam tähelepanu.

Meeleoluhäiretest kirjutades on minu eesmärk, et neid inimesi ei peetaks hulluks ja et nad läheks kergemini ravile ning räägiks oma kogemustest, mis aitaks teistel jõuda äratundmisele. Üllataval kombel avastasin raamatut kirjutades, et paanikahäiretest polnud leida peaaegu üldse materjali. Samas on paanikahäire sama tavaline kui söömishäired.

Kuidas võrdled gei- ja bikultuuri Tallinnas ja Helsingis, kas Soomes on see palju avalikum?

Helsingis on Põhjamaade suurim geide ööklubi, DTM. Võib öelda, et Helsingis on palju homopidusid ja seda ka Skandinaavia mõttes. Tallinnas on homopidusid ja -baare vähem ning need on kinnisemad. Helsingis on homodel üsna lihtne elada. Peab siiski rõhutama, et Helsingi ja ülejäänud Soome on väga erinevad.

Kas tunned Soomes, et sind tahetakse liiga palju seostada eestluse või gootitemaatikaga?

Mind lahterdakse hirmus tihti gootikirjanikuks, aga see on jabur, sest ma ei kirjuta gooti romantikat või õudusjutte. Ega siis kokandushuviga kirjanikke nimetaks kokandusautoriteks, vaid ikka neid, kes kirjutavad kokaraamatuid.

Soomlased nagu ei saa aru, et ma olen sündinud Soomes, tavaliselt ikka küsitakse stammküsimusi, et millal kolisid Soome, kas eestlannad on nai-

selikumad kui soomlannad ja miks see nii on või et kas ma pean ennast rohkem eestlaseks või soomlaseks. Ja kui ma viimase küsimuse peale ütlen, et ma ei tea, siis hakatakse uurima, et mitu protsenti ma olen eestlane ja mitu protsenti soomlane.

Ajakirjanikud otsivad vastuseks stereotüüpe, aga mina ei taha neid anda.

"Stalini lehmade" avaldamise järel tahtsid kõik teada, palju on selles raamatus sinu enda elu. Kuidas on uue raamatu puhul?

Umbes samamoodi. Kollasele ajakirjandusele ja meediale näib huvi pakkuvat üksnes see, kui palju vähemalt tundub olevat kirjaniku tegelikust elust. Näiteks paanikahäirete teema ajakirjandusele huvi ei pakkunud, vähemasti pärast seda, kui ütlesin, et mina ise pole paanikahäirete all kannatanud. Küll aga hakati huvi tundma lesbilisuse vastu, kui vastasin, et jah, ma olen biseksuaalne.

Mis järgmiseks? Kas võtad uuesti ette Eesti-teema?

Olen juba võtnud. Kirjutan näidendit "Puhastus" ja selle tegevus toimub Eestis 1992. aastal. Teemaks on muuhulgas seksuaalvägivald. Esietendus on veebruaris 2007. aastal.

Baby Jane

Sofi Oksanen
Soome keelest
tõlkinud
Tiina Pappel
232 lk
pehme köide

ilmunud

Mälumäng

3000 küsimust
Tuomo Kaminen,
Ari Wirén,
Tauno Vahter
Tõlkinud
Annus Raud
360 lk

Selles raamatus on umbes 3000 mälumängüküsimust kõikvõimalikel teemadel. Küsimused on jagatud teemade ja raskusastmete järgi. Harjutamiseks sobivad vihjetega ning kahe ja kolme erineva vastusevariandiga küsimused.

Suurem osa kogumiku küsimustest on ajaloo, geograafia, kultuuri, spordi ja teiste klassikaliste teemade kohta. Kuid peale nende on ka põnevaid ja värskeid küsimusi elustiili, uuema filmikunsti ja viimaste aastate uudiste kohta. Eraldi küsimusi on ka lastele.

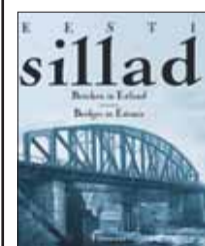
Raamatust leiata ka ülevaate Eesti mälumängu ajaloost viimase 30 aasta jooksul. Lisatud on kõigi tähtsamate võistluste medalitabelid.

Meie

Jevgeni
Zamjatin
Vene keelest
tõlkinud
Maiga Varik
224 lk
sari "Punane raamat"

Raamatu tegevus toimub totalitaarses tulevikühiskonnas, mille nimi on Ühtne Riik. Kõrgeim juht Heategija pakub alamatele turvatunnet ja materiaalseid hüvesid, aga mitte vabadust. "Meie" peategelane on D-503, matemaatik ja insener, kellel teiste kodanike kombel on nime asemel ainult number.

Jevgeni Zamjatini (1884–1937) ainus romaan "Meie" on üks maailmakirjanduse kuulsamaid antiutoopiaid, mis oli eeskujuks ka George Orwelli raamatule "1984". Jevgeni Zamjatin sai loa Nõukogude Liidust lahkuda 1931. aastal ja elas surmani vaesuses Pariisis.

Eesti sillad

Koostanud
Mairo Rääsk
208 lk
kõva köide
ümbrispaaber

Ajalooliste fotodega (vanim on aastast 1880) illustreeritud raamatus tutvustatud 190 sillast on enamik tänaseks hävinud.

Suurima hävitustöö tegi 1941. aasta suvel Eestisse jõudnud Teine maailmasõda: kahel sõdinud vaenupoolel õnnestus kordamööda taganedes purustada 360 silda. Enamik neist kuulusid Eesti suurimate ja tähtsamate hulka, paljud õhkulastud sillad olid silmapaistva arhitektuuriga ning kõigest kolm-neli aastat vanad.

Seda enam peaksime mõtlema nende väheste säilinud sildade hoidmisele ja kaitsmisele. Eesti sillajalool on Eesti rahva ajaloo jaoks rohkem ühist kui esmapilgul näib.

Õpime tähti loovalt ja mänguliselt

Töövihik "Sõbrad Tähemaal" on 5–6-aastaste laste õppematerjal keele ja kõne arendamiseks ning lugema ja kirjutama õpetamise eeltööks.

Töövihiku vasakpoolsetel lehekülgedel on tekst täiskasvanu jaoks, kes aitab lapsel antud õppematerjali järgi töötada. Parempoolset lehekülge täidab laps.

Keele ja kõne arengule aitavad kaasa jutukesed Marist ja Atsist, kelle tegemiste kaudu saavad lapsed teadmisi kodust, lasteaiast, loodusest, tähtpäevadest ning Eestimaast.

Näpümängud on aktiivseks tegutsemiseks ning rõõmsa meeleolu loomiseks, mis arendavad sõrme- ja käelihaseid; samuti käe, silma, kõrva ja keha koostööd. Täidetavad leheküljed tutvustavad ja õpetavad tähti tegema. Huvi äratamiseks on end lehekülgedele peitnud "karvane sõber", kes aitab täppe õigesse kohta panna.

Laste loovuse arengule aitab kaasa tähtedele sarnaste kujundite või esemete leidmine ümbritsevast elust.

Lisaks kirjajarjutusele on lapsel võimalus lehekülje joonistust täiendada. Laps võib oma pildi järgi jutustada.

Töövihiku lõpus on küsimused, mis aitavad saada ülevaate lapse eneseväljendusest ja keeelistest oskustest.

Tubli laps saab kiituseks: "Ühele põsele pai, teisele põsele pai ja nina otsa musi ka. Mops!"

Marika Kuusmann

Jussike ja Mannike on koolivalmiduse kujundajad

"Mannikese matemaatika" on mõeldud 5–6-aastastele lastele, aga ka lastevanematele, et ühiselt sõbraks saada esemete, kujundite ja arvude maailmaga.

Matemaatilisi teadmisi ja oskusi aitavad omandada muinasjutude tegelased. Lapsevanemal on soovitatav eelnevalt uut tegelast tutvustada lapsele pala ette lugedes.

Lehekülje esimeses osas leiavad lapsed koos täiskasvanuga ühiselt vastused esitatud küsimustele.

Teises osas on antud ülesanded, mis on seotud lasteaiaga õppetegevusega – kodulooga, loodusõpetusega, terviseõpetusega, liikumisega, meisterdamisega, mängimisega.

Töövihiku lõpus on harjutused, mis on mõeldud eeltööks numbrite kirjutamisele.

"Jussikese matemaatika" on mõeldud 6–7-aastastele lastele, selles õpetatakse paare moodustama, mõõtma, ajas ja ruumis orienteeruma, kella tundma, liitma ja lahutama ja numbreid kirjutama.

Mõlemat töövihikut saab kasutada ka värviraamatuna.

Matemaatiliste teadmiste-õskuste omandamisel ei ole tähtis see, mida laps teab ja oskab, vaid see, kuidas ta neid teadmisi ja oskusi kasutab.

Pärast nende töövihikutega töötamist on teie laps saanud kooliks piisava ettevalmistuse.

Sirje Reinla

Lups lugema!

Maaja Mänd

Ikka ja jälle kuuleb lasteaiapäetajatega vesteldes muret selle üle, et nad seisavad sageli küsimuse ees: kuidas planeerida laste päeva? Probleemid on tekkinud sellest, et vanemad peavad väga oluliseks laste intellektuaalset arengut ja nende sooviks on, et lasteaiades võimalikult palju sellisenaalset tööd tehtaks.

Lapsevanemad on väga pettunud, kui laps nende küsimusele "Mida te täna õppisite?" vastab "Ei midagi, me mängisime!". Siis peab õpetaja hakama "tõlkima", et midagi ikka õpiti. Emad-isad ei mõista, mismoodi siis õpiti, kui käidi ainult metsas või mängiti lauamänge või joonistati tuulelohele mustrit.

Lapsevanemate ootused on põhjendatud, sest koolis on tõesti algul lihtsam neil lastel, kes oskavad lugeda ja arvutada, kelle teadmised ümbritsevast maailmast on head.

Eelkoolieas on laste arenguks väga tähtsal kohal mäng ja üks mängu olulisi tingimusi on aeg – seda peab piisavalt palju olema. Õige mäng algab iseenesest ja kestab seni, kuni ise loomulikult vaibub või kasvab üle millekski muuks (uueks mänguks, tööks jne), head mängu ei tohiks katkestada.

Kuidas teha nii, et lastel oleks aega mängimiseks ja samal ajal huvitav enast kooliks ette valmistada – õppida? Kirjastuses Ilo välja antud õppemater-

jalid (töövihikud, mängud, töölehed, pusled) on koostatud just nii, et lapsevanemad neid koos lapsega kasutaksid. Selle tarbeks on iga materjali juures ka juhend täiskasvanule, kus antakse asjalikku nõu, millised on töövihiku või mängu kasutusvõimalused.

"Lups lugema I ja III" koosneb töölehtedest. Esimeses osas on palju häälimisülesandeid ja tähtede tundmaõppimist, teises osas sõnade kokkulegmine ja lausete moodustamine.

"Lups lugema!" viitab sellele, et laps ei saa arugi, kuidas ta mängeldes lugema õppis. Töölehtedel on lugemaõppimiseks kuus põnevat mängu, mida saab mängida ka koos pere või sõpradega. Autorid on pööranud suurt tähelepanu sellele, et ülesanded annaksid võimaluse lapse taju ja tähelepanu arendamiseks.

"Tähevihik" sobib kõige rohkem 6–7-aastastele – neile, kes järgmisel aastal kooli lähevad. Selle vihikuga töötamiseks peaksid lapsed juba tähti tundma ja oskama häälikuid kuulata. Töövihikut kasutatakse ka lasteaiades ja eelkoolides.

Komplekt "Sõnad ja pildid" sobib koolieelikutele ja I klassi õpilastele. Piltidest, kus on kujutatud väga erinevaid tegevusi, saab koostada sõnu ja lauseid. Lugemaõppimisel on abiks ka mängukomplekt "Asjad meie kodus", millel on mitmekülgeid kasutamisevõimalusi. Komplektis on üle 50 tuntud ja armastatud peremängu ja põhiliste mängude õpetused.

Selles komplektis on jõukohaseid ja arendavaid mängu juba 2–3-aastaste laste jaoks. Suurematele on tähelepanu ja mälu arendavaid ning koolieelikutele mitmesuguseid sõnamänge – sõnadoomino, alias jms.

"Tähepusle" ning "Numbripusle", tänapäevane liikuv aabits ja täheklotsid aitavad tähtede ja numbrite tundmaõppimisel. Nende abil saab koostada sõnu, lauseid, teha arvutusülesandeid. Tähe- ja numbripuslet on eriti kaval kasutada koos, näiteks ladudes lause: MINA ELAN KEILAS, JÕE TÄNAV 5, KORTER 3.

Kaheksakand Õnnetäht on eesti rahvuslik mänguasi. Mängu kuuluvatest kolmnurkadest saab moodustada erinevaid mustreid – see on hea ruumitaju ja peenmotoorika arendamiseks, mis on oluline kirjutamise eeltööna. Värvilisi kolmnurki saab kasutada ka matemaatika õppimisel arvutusvahenditena.

"Mänge siit ja sealt". Need on eesti lasteaiades populaarsed mängud, mida on väga tore koduski mängida, sest need annavad hea võimaluse mängides ja märkamatu õppida.

Kõik need mängud ja töövihikud on selleks, et lapsevanematel oleks võimalus oma lapsi nende arengus toetada ja koostegemisest rõõmu tunda. Ning samas on need ka suurepäraseks kingituseks õpiahimulisele lapsele.

Kui teil jääb mõni asi selgusetuks, siis pöörduge julgelt oma lapse õpetajate poole, kes oskavad nõu anda, sest eelpool kirjeldatud õppematerjale tunnevad nemad väga hästi.

ilmumas

Eelajaloolise maailma atlas

Douglas Palmer
Tõlkinud
Juho Kirs,
Toivo Lodjak,
Mare Isakar,
Merike Mõlder
224 lk
kõva köide

Meie helesinine koduplaneet Maa on ümber Päikese tiirelnud juba enam kui neli ja pool miljardit aastat. Nagu elusolenditel elutsükklis, on ka Maa nägu pidevas muutumises. Tema ookeanid on sulgunud ja taas avanenud, mäed tekkinud ja murenenud, jõed lõiganud sügavaid kanjoneid ürgseisse kivimeisse. Näib, et ükskõik millised muutused Maal ka poleks toimunud, on mõistlik inimkond kogu oma olemasolu vältel küsinud: kuidas arengukulg on meieni jõudnud, kust meie, inimesed, tuleme?

"Eelajaloolise maailma atlas" illustreerib protsesse, mis on kujundanud maailma palet viimase 620 miljoni aasta vältel. Raamat on tüüpilise ajaraänduri atlase versioon, mis räägib sellest, kus miski oli, Maa hämmastavatest elukatest aegade koidikust alates, kaasa arvatud nende omapärased "harjumused" ja "kombed".

Igakülgne "Faktikogu" osa selgitab geoloogia, paleontoloogia ja stratigraafia keerulisi ideid ning alustöodesid, annab lühikese ülevaate "Maa teaduse" arenguloost ja selle arendajatest viimase 200 aasta jooksul.

Atlase suurepäraseid illustratsioone ja tekst avavad huvilistele uksed edasisele teadmiste täiendamisele raamatukogudes ja internetis. Kui olete huvitatud sellest, kuidas kontinendid liikusid oma praeguste kohtadele, kes elas Austraalias 20 miljonit aastat tagasi, või tahate lihtsalt värskendada oma mälu Burgess Shale'i kohta, siis on see raamat teile suureks abiks.

"Eelajaloolise maailma atlase" soodushinnaga tellimuse saate vormistada meie kodulehel www.ilo.ee või meie müügiosakonna telefonil 661 0345.

Aime Kons

ilmunud

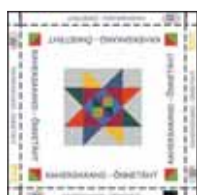
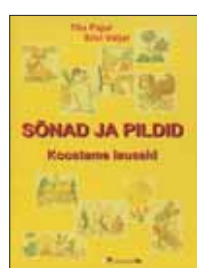
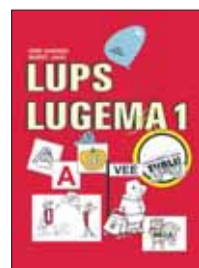

Toidu lisaainete välimäärade väärtused

Koostanud
Felix Kala
118 lk
pehme köide

Taskuformaadis välimäärade selgitab, mis see salapärase "E" meie igapäevase toidupakendi peal tegelikult on. Raamatus on iga lisaaine indeks, nimetus, kasutuskohad ja mõju inimesele. Lisatud on ka mõned asjakohased sõnaseletused ning raamatu lõppu lisaainete nimetused koos indeksiga tähestikulises järjestuses.

Koostaja soovib jälgida toidukaupade ostmisel lisaainete sisaldust eriti just allergikutel ja väikelaste vanematel.

Ükskord niikuinii!

Andres Adamson

ajaloolane

Eesti taasiseseisvumisest möödunud viieteistkümne aasta jooksul on ilmunud mitmeid sellele eelnenud perioodi – laulvat revolutsiooni, Nõukogude Liidu lagunemist jne – käsitlevaid teoseid küll ajaloolaste, küll poliitikute, küll politoloogide sulest. Ent meie, kes me olime kirjeldatavate sündmuste kaasaegsed, oleme need raamatud sageli käest pannud nõutustundega: oli see ikka tööpoolest nii? Miks pole juttu sellest või teisest liikumisest, sündmusest, isikust, dokumendist või on neist juttu just nii, nagu on? Lisaks kipuvad ilmunud mälestused ja analüüsid olema ühte pardasse kreenis. Paremisse pardasse, kui soovite, paari erandiga. Mitte et see

asjaolu iseendast kuidagi halvem oleks kui vasakkreen, kuid kreen siiski. On tekkinud või tekkimas kujutus, et kõik läks ja pidigi minema just nõnda, nagu seda tahab ette kujutada tollal järgalt Eesti riigi õigusliku järjepidevuse liini külge klammerdunud seltskond. Ei läinud ega pidanud.

Tiit Made raamat "Ükskord niikuinii" on selle kõige taustal värskendav erand. See pole pelgalt subjektiivne eneseupitus-, -õigustus- või memuaar-teos, millele on arvukate dokumentide reprodutseerimisega soliidust lisatud. See pole ka uurimus selle sõna ranges akadeemilises tähenduses. See raamat on segu tollase poliitikaelu keskmes viibinud mehe isiklikest kogemustest ja teadmistest ning hulga aastate mõtetööst, vaadatuna seejuures Tiit Madele omase teravalt iroonilise pilguga ja kirjutatud nõtkete poleemilise sulega.

See raamat püüab aastate 1985–1991 maailmapoliitika ja Nõukogude Liidu roiskumisprotsessi laial foonil jagada õigust kõikidele tollase Eesti poliitikaatri eeslava ja kulissidetaguse tegelastele – kodu- ja väliseestlastele, eestikomiteelastele ja rahvarindelastele, intritele ja rahvuskommunistidele, enamlastele ja kelamlastele, nii Sauli, Toome kui Savisaare valitsustele, Ülemnõukogule ja Eesti Kongressile. Juttu on kõigest olulisemast, mis neil aastail Eestis ja Nõukogude Liidus toimus – perestroikast impeeriumi likvideerimiseks kuni augustiputšini.

Raske olekski leida kedagi, kes sobiks kõige selle kirjeldajaks paremini kui Tiit Made, kes jõudis tollal kõikjale, viibis nii Toompea kui Kremli võimukoridorides, lävis pea kõikide tema raamatust nimetatud – aga selle nime- registris on pool tuhat nime! – ja kind-

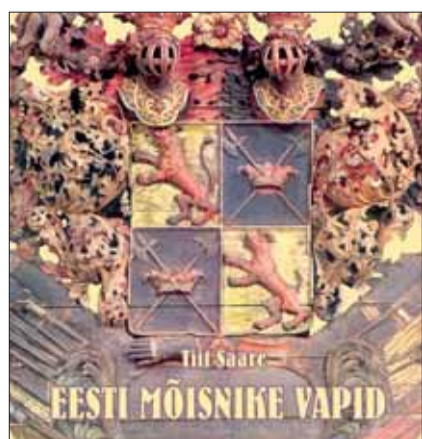
lasti veelgi enamate raamatusse mitte mahtunud inimestega.

Tiit Made raamatus on mõndagi üllatavat ja isegi šokeerivat, fakte, millest pole senini tahetud rääkida ja mida mõnigi eilne või tänane poliitik sooviks unustada. Peamine aga näib olevat tõdemus, et Eesti Vabariik taasiseseisvus 20. augustil 1991 ainsal tol hetkel mõeldaval, ainsal muule maailmale juriidiliselt arusaadaval moel – Ülemnõukogu otsuse kaudu.

Ükskord niikuinii

Tiit Made
410 lk
kõva köide

Eesti mõisnike vapid

Tiit Saare
188 lk
kõva köide

Põhjalik vapiraamat

Ajaloolase ja heraldiku Tiit Saare raamat annab ülevaate Eesti ala vasallide (13.–16. saj), hiljem aadlisuguvõsade (16.–20. saj) vappidest koos lühikese andmestikuga suguvõsade ja vappide saamisloost.

Raamatus püütakse esitada kõikide Eestis lääni või mõisa omanud suguvõsade teadaolevad vapid. Sissejuhatuses saab ajaloolise ülevaate vapi tekkimisest ja arenemisest, osade sissejuhatuses antakse ettekujutus antud ajajärgu baltisaksa heraldikast, räägitakse Saksas, Poolas, Rootsis ja Venes heraldilise kultuuri eripärast.

ilmunud

Hiiumaa mõisad ja mõisnikud

Alo Särg
52 lk
kõva köide
Rikkalikult illustreeritud ülevaade kõikide teadaolevate Hiiumaa

asunud rüütlimõisate ajaloost ja tänapäevast alates nende esmamainimisest ning Hiiumaa mõisatega seotud tuntumatest baltisaksa aadlikest. Lisaks rüütlimõisate register kihelkonniti ja isikunimed register.

Ida-Virumaa mõisad ja mõisnikud

Alo Särg
104 lk
kõva köide
Rikkalikult illustreeritud ülevaade kõikide teadaolevate praeguse Ida-

Virumaa territooriumil asunud rüütlimõisate ajaloost ja tänapäevast alates nende esmamainimisest. Raamatus räägitakse ka Ida-Virumaa mõisatega seotud tuntumatest baltisaksa aadlikest. Lisaks rüütlimõisate register kihelkonniti ja isikunimed register.

Samas sarjas on ilmunud "Järva-maa mõisad ja mõisnikud", ilmumas on "Harjumaa mõisad ja mõisnikud".

Suguvõsa viimane

Pavel Jasienica
Poola keelest tõlkinud
Ruth Karemäe
256 lk
kõva köide

"Suguvõsa viimane"

on Pavel Jasienica versioon Jagelloonide dünastia hääbumisest. Tegemist on põneva käsitlusega viimase Jagellooni, Poola-Leedu kuninga Stefan Batory abikaasa Anna Jagiellonka (1523–1596) elukäigust. Lisaks Anna loole saab lugeja pildi 16. sajandi Euroopa kuninga-kodades valitsenud kommetest, lausa kriminaalse maiguga poliitilistest suhetest ja kõrgest soost naiste saatusest, kes oma sünnihetkest alates heideti halastamatute tehingute ja mängude pööristuultesse. Raamatus on ka mitmeid kokkupuutepunkte Eesti ajaloo, millest suurema osa jaoks oli Anna kümnekonna aasta jooksul samuti kuningannaks.

Vana Viljandi. Ehitised ja inimesed

Koostanud
Toomas
Karjahärm
156 lk
kõva köide

Viljandi ajalugu ulatub kaugele minevikku. Linn on olnud nii muistse Sakala maakonna kaitsekeskus, kui langenud erinevate võõrvallutajate võimu alla, kes kõik on jätnud linna ajalukku oma jälje. Käesolevas albumis peegeldub Viljandi vanem ajalugu: ehitised ja inimesed sellistena, nagu nad nägid välja 19. sajandi lõpus ja 20. sajandil enne Teist maailmasõda.

Avasta aega ja inimesi

Eesti Entsüklopeediakirjastus toob augustis raamatulettidele uue sarja "Maailma elulood" 12 esimest raamatut. Sarja on loonud maailma suurimaid mittetulunduslike teadus- ja haridusorganisatsioon National Geographic Society, autori- teks nimekad ajaloolased.

Sarja on valitud suurkujusid kõiki- dest ajastutest, esimese tosina hulgas on nii 3500 aastat tagasi elanud Egiptuse printsess Hatšepsut kui ka meie kaasaegne Nelson Mandela; siit leiab valitsejaid, sõdalasi, kunstnikke ja teadlasi. Sari on mõeldud noortele ja seetõttu pannakse eriti rõhku suurku- jude lapsepõlvele, haridusele ja esimes- tele saavutustele.

Kõitvalt kirjeldatakse ajastut, milles inimene elas ja tegutses – lugeja ette tuuakse Leonardo da Vinci aegsed pidustused Firenzes, Egiptuse 18. dünastia valitsejapalee, Akvitaania Eleanor ristikäikude maastikud ja helid, Marco Polo kaubaturgude rikkused, Aleksander Suure Pärsia hiigelriigi õukonna kombed, Elizabeth I aegne Inglismaa, Pariisi Sorbonne'i ülikooli 19. sajandi lõpu miljöö jne. Tsitaadid, perekon- nalu ja koolikorralduse kirjeldused, laste elu ühiskonnas, poliitika, kunst, lahingud, teadus – läbi elulugude muutuvad mineviku sündmused, kangelased ja nende saavutused kõitvalt elavaks.

Elulood pakuvad põnevaid detaile ja pilte ka täiskasvanud lugejale. Mitme suurkuju kohta pole eesti keeles põhjalikumat biograafiat ilmunud ja igas raamatus leidub ajatelt aitaab kiiresti leida olulisi fakte. Elulood on suurepäraselt

kujundatud ja rikkalikult illustreeritud fotode, joonistuste, kunstireprodukt- sioonide ning kaartidega. Oluline on sõnaseletuste osa, kus selgitatakse vastava ajastu eluolu, kunsti- ja usualaseid termineid ning võõrsõnu. Kõikides

raamatutes on täiendava kirjanduse ni- mistu ja register.

Sarja "Maailma elulood" järgmised raamatud on: Mozart, Anne Frank, Ju- lius Caesar, Mao Zedong, Jeanne d'Arc, Isaac Newton.

Sari "Maailma elulood"

Ann Kramer. AKVITAANIA ELEANOR. Kuninganna, kes ratsutas lahingusse

Simon Adams. ALEKSANDER. Poiss-sõdur, kes vallutas maailma

Simon Adams. ELIZABETH I. Hüljatu, kes sai Inglismaa kuningannaks

Philip Steele. GALILEO. Geenius, kellest sai inkvisitsiooni ohver

Philip Wilkinson. GANDHI. Vabadusvõitleja, kes ühendas rahva

Ellen Galford. HATŠEPSUT. Printsess, kellest sai vaarao

John Phillips. LEONARDO DA VINCI. Mees, kes oli oma ajast ees

Ann Kramer. MANDELA. Mässaja, kes juhtis oma rahva vabadusele

Nick McCarty. MARCO POLO. Poiss, kes rändas keskaja maailmas

Philip Steele. MARIE CURIE. Naine, kes muutis teaduse kulgu

Philip Wilkinson. MICHELANGELO. Kunstnik, kes unistas täiuslikkusest

Flore Geyer. SALADIN. Muslimi sõdalane, kes kaitses oma rahvast

KOOLIBRI

www.koolibri.ee

Keel suhu veerand tunniga

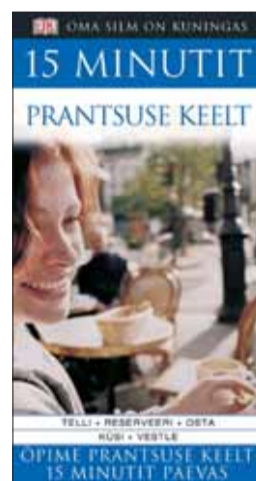
Karel Viotti

Koolibri on taas kirjastus Dor- ling Kindersley kaasabil välja andnud uut lugemis- ja õppi- misvara, mis kuulub sarja "Oma silm on kuningas". Seekord on tegemist kee- leõpikutega, mis, nagu pealkirigi ütleb, aitavad keeli õppida kiiresti ja vähe- saevaga. Trükitist on ilmunud inglise, itaalia ja prantsuse keele õpik. Üsna pea lisanduvad neile hispaania ja saksa keele õpik.

Tegelikult ei olegi need päris õpi- kud, vaid kombinatsioon keeleõpikust, vestmikust, sõnastikust ja mõnel mää- ral ka reisijuhist. Kõik see on osavalt põimitud kompaktselt tervikuks ja täiendatud paljude fotodega.

Raamatud on eelkõige mõeldud inimestele, kes keelt üldse ei valda või tunnevad end suhtlemisel ebakindlalt, ja seepärast on kogu materjal õpiku- tes antud lihtsustatult. Ära on toodud eelkõige see, mida võib nimetada suht- luskeeleks ehk siis see osa keelest, mida eestlane vajab, et võõrkeelses keskkon- nas end väljendada. Õpikud on sobi- vaks stardipakuks ka neile, kes hiljem soovivad keeleõppes argipäevasuhtle- misest kaugemale minna.

Raamatu põhiosa on jagatud ka- hetestkümneks temaatiliseks peatü- kiks ehk õppenädalaks, mis omakorda koosnevad viiest 15-minutilise õp-

petunnist, millest üks on kordamine. Raamatu lõpus olevast kahesuunalis- est sõnastikust on eraldi välja toodud vastava maa kulinaarne sõnavara, mis sisaldab enamlevinud toiduainete ni- metusi, mida võib kohata Inglismaa, Itaalia ja Prantsusmaa toidupooides ja turulettidel.

Muidugi ei tähenda selline liigen- dus, et õppimisega ei võiks kiiremini edasi liikuda. Minu arvates võimaldab raamatu ülesehitus kasutada seda ka jooksvalt, sest vajalikku sõnavara on tänu ülevaatlile sisukorrale lihtne leida.

Kuigi teemadering on lai, on selles lihtne näha süsteemi, sest õppetunnid muutuvad järjest raskemaks ning ras- kemad õppetükid sisaldavad viiteid ja

tagasivaateid eelmiste tundidele, et korrata õpitud materjali ja osata seda erinevas kontekstis kasutada. Antud on kõikide sõnade eestikeelsed vasted ja hääldusjuhendid. Iga õppetund koos- neb mitmest erinevast rubriigist, mis lisaks keeleoskuse arendamisele varus- tavad lugejat teadmistega huviorbiidis oleva maa ja rahva kultuurist ning elu- korraldusest.

Alustatakse kõige lihtsamast ja sa- mas kõige tähtsamast ehk tutvumisest. Eraldi on välja toodud väljendid ametli- ku ja mitteametliku vestluse jaoks ning fraasid, mille kasutamist tutvumi- sel peetakse iseenesestmõistetavaks.

Tutvumise juurde kuulub ka oma perekonnast rääkimine ja suhtluspart- nerile küsimuste esitamine.

Selline lähenemine on tuttav vest- mikest.

Õpikupärased on iga õppetunni juurde kuuluvad harjutused, mille abil saab kinnistada nii sõnavara kui ka grammatikat. Raamatu läbimõeldud ülesehitusest annab märku asjaolu, et harjutuste tegemiseks ei ole vaja pliit- sit ega paberit, vaid piisab kaanelakast, mis võimaldab kinni katta korratava materjali ingliskeelse osa või harjutuste lahendused.

Järgnevate õppenädalate jooksul õpitakse aega planeerima, söögikohta- des ja hotellides toime tulema, linnas ja maal orienteeruma; viis õppetundi on pühendatud tööle ja õppimisele, ter- visega seonduvale jne. Iga õppenädala lõpetab eelnenud materjali kordamine.

Asendamatu asju ei ole olemas, kuid on raskemini ja kergemini asen- datavaid asju. 15 minuti keeleõpiku teeb raskesti asendatavaks tema kom- paktsus, lihtsus, kaasaegsus.

Väikeseformaadilise raamatu 160 leheküljel oleva materjali omandami- seks ei ole vaja midagi muud kui vaid 15 minutit teie päevast – ei keeleõpe- tajat, suuri ja raskeid sõnastikke ega li- samaterjale. Väike raamat ja 15 minutit teie päevast.

Uuriv laps

Lapsed on juba väiksena altdit esitama enda ja ümbritseva kohta täiesti mõist- likke küsimusi, kuigi esmapilgul ehk veidi harjumatu vaatepunktist. Vasta- ta püüavad vanemad muidugi nii hästi, kui oskavad.

Mõni vastab pikalt ja põhjalikult, selgitab tausta ja näitab seoseid ka vald- kondadega, mille kohta küsimus ise ei käinud. Teise meelest on vaja selgitada ainult nii palju, kui laps oma vanuses just aru tundub saavat.

Raamat "Mis teeb minust minu?" kutsus last uurima inimese keha ja vai- mu. Raamatu autor professor Robert Winston on briti juhtiv viljastamiseks- pert, kes on telesarjade ja raamatutega ennegi keerulist teadust inimestele lähe- male toonud (ETV on näidanud BBC sarja "Inimvaim"). Selle teosega aitab Winston lapsel enda kohta võimalikult palju teada saada ning kasutab siinjuures mõlemat eespool kirjeldatud tehnikat.

Winston läheneb lapsele kui võrd- sele, ta ei karda kasutada keerulisi sõnu (deoksüribonukleiinhape, limbiline süs- teem) ega pea paljudeks seletada detailselt raskemaidki teemasid, nt DNA mudelit või keemiliste elementide funktsioone inimkehas.

Mis teeb minust minu?

Robert Winston
Tõlkinud
Linda Poots
96 lk
kõva köide